

Sygn. akt I CSK 5802/22

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 26 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa G. spółki akcyjnej w W.
przeciwko K.S., M.Ł i A.O.
o zapłatę ewentualnie o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej G. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 30 marca 2022 r., V ACa 632/21,

odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku po rozpoznaniu sprawy z powództwa G. spółce akcyjnej w W. przeciwko K.S., M.Ł. oraz A.O. o zapłatę, ewentualnie na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 25 czerwca 2021 r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) w części dotyczącej żądania zapłaty kwoty 281 849,71 zł (dwieście osiemdziesiąt jeden tysięcy osiemset czterdzieści dziewięć złotych 71/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 25 maja 2020r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięć w punktach 2 (drugim) i 3 (trzecim) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, a w pozostałej części oddalił apelację.

Skargę kasacyjną na powyższy wyrok wniosła pozwana zaskarżając je w części oddalającej apelację i wnosząc o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku oraz w całości poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 25 czerwca 2021 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa? W przypadku odpowiedzi pozytywnej na to pytanie, to czy przepis art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu nadanym mu nowelą z dnia 23 października 2008 r. może stanowić podstawę rekonstrukcji postanowień indeksacyjnych, w razie uznania, że odesłanie do bankowych tabel kursowych jest niedozwolone? A jeżeli tak, to czy zastosowanie on znajdzie do umów zawartych po dniu 1 stycznia 2009 r., czy też do umów zawartych przed tą datą?

W ocenie skarżącej istnieje również potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. 1) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie, w jakim pozwalają na rekonstrukcję woli stron umowy w sytuacji usunięcia z umowy indeksowanej do waluty obcej klauzul odesłania do bankowych tabel kursowych w sposób, który będzie respektował wolę obu stron umowy co do istotnych postanowień umowy kredytu oraz uwzględniał charakter, ogólną systematykę i całokształt postanowień umowy z uwzględnieniem interesu konsumenta i dobrych obyczajów, a także przepisy prawa wspólnotowego, czyli rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników

funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014, przez sięgnięcie do przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym tj. art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 282) lub art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 23 października 2008 r. art. 69 ust. 1 i 2 k.c. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2324) w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c., w zakresie w jakim stanowią podstawę uznania, iż zapisy umowy kredytu dotyczące indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej stanowią świadczenie główne, 2) art. 69 ust. 1 i 2 k.c. ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c., w zakresie w jakim stanowią podstawę uznania, iż zapisy umowy kredytu dotyczące indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej stanowią świadczenie główne,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Na etapie rozpoznania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (tzw. przedsądu) Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie dokonując oceny podstaw kasacyjnych ani ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w Kodeksie postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Postępowanie kasacyjne przed Sądem

Najwyższym nie stanowi postępowania instancyjnego w sprawie.

Niniejszy etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione. Stworzenie mechanizmu kontroli w ramach tzw. przedsądu umożliwiać ma stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi kasacyjnej pod kątem dopuszczenia jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Bez tej argumentacji skarga kasacyjna byłaby środkiem odwoławczym niezupełnym, a selekcja wnoszonych kasacji, dokonywana przez Sąd Najwyższy w ramach przedsądu nazbyt dowolna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06; z 22 lutego 2007 r., II UZ 47/06, OSNP 2008, Nr 7-8, poz. 118).

Sąd Najwyższy nie zastępuje strony skarżącej i nie jest jego rolą poszukiwanie *ex officio* argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny (wyodrębniony) i nie może być utożsamiany z innymi wymaganiami skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16; z 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18; z 11 maja 2022 r., I CSK 1468/22). Nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia skargi, a zwłaszcza podstaw kasacyjnych, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede

wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie czyni zadość tym wymaganiom.

Skarżąca nie przedstawiła wyводу wskazującego na istnienie związku ewentualnych odpowiedzi na przedstawione pytania z rozstrzygnięciem sprawy. Skarżąca nie wykazała, że zaoferowane zagadnienia są istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś ich wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Stanowią jedynie próbę narzucenia własnej oceny prawnej względem zagadnień omówionych w zaskarżonym wyroku, w dodatku wyraźnie sprzecznej z orzecznictwem TSUE dotyczącym dyrektywy 93/13/EWG, jak też z ukształtowanym na tej podstawie orzecznictwem Sądu Najwyższego. Sformułowanie zagadnienia w sposób ogólny nie może być odczytywane jako równoznaczne z przedstawieniem ogólnoteoretycznego problemu prawnego do rozstrzygnięcia bez wykazania związku ze sprawą.

Skarżąca w niniejszej sprawie zaprezentowała abstrakcyjne stanowiska lub oceny formułowane w orzecznictwie TSUE oraz Sądu Najwyższego, oczekując od Sądu Najwyższego dokonania wykładni oraz oceny zasadności sformułowanych zagadnień i zajęcia zazwyczaj po raz kolejny stanowiska co do interpretacji norm prawnych, których wykładnia była już niejednokrotnie dokonywana w orzecznictwie

Sądu Najwyższego, a ponadto skarżąca powołała je bez wykazania ich umocowania w okolicznościach rozpoznawanej sprawy (co najwyżej odnosząc się do jej zdaniem błędnego stanowiska Sądu *ad quem*).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający.

Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitego lub utrwalonego orzecznictwa, zwłaszcza Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Ponadto podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma za przedmiot analizę konkretnych przepisów i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

W odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. konieczne jest ponadto wykazanie przez stronę skarżącą, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15), czego w niniejszej sprawie skarżąca nie dokonała. Nie jest rolą Sądu Najwyższego ani dokonywanie abstrakcyjnej wykładni prawa bez jej odniesienia do rozpoznawanej sprawy i wydanych przez sądy *meriti*, poddawanych kontroli w postępowaniu kasacyjnym rozstrzygnięć, ani też wyręczenie strony i poszukiwanie argumentacji, która, niewskazana w skardze, miałaby uzasadniać jej przyjęcie do rozpoznania z uwagi na istnienie związku

między wskazaną przez skarżącą przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej a rozpoznawaną sprawą i jej rozstrzygnięciem.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(ŁW)

[ał]